

Rigsdagstidende.

1861. Forhandlingerne paa Folkethinget. N°. 107.

Trettende Session.

30te Møde.

Lovsdagen den 12te November Kl. 1.

(Fortsat.)

Formanden: Med Hensyn til den ærede Ministers sidste Bemærkning, skal jeg tillade mig at udtale, at Spørgsmaalet ganske vist ikke staaer i nogen directe Forbindelse med det foreliggende Lovforslag; men da dette beskæftiger sig med en speciel Retning af Fæsteforholdet, har jeg ikke troet at burde affkære den ærede Taler fra at fremsætte det Spørgsmaal, han gjorde, der, forsaavidt jeg opfatte ham rigtigt, angik et fra det almindelige Fæsteforhold forskjelligt og særligt Fæsteforhold.

Høgsbro: Jeg skal tillade mig at meddele nogle Oplysninger angaaende et Par Godser i min Valgkreds, paa hvilke et lignende Forhold finder Sted som det paa Samsø. Det ene Gods, som allerede er nævnt af Flere, er Godset Trøiborg. Der har tidligere været omtrent 1,000 Tdr. Hartkorn af denne Slags Bøndergods, hvoraf en Deel allerede for længere Tid siden er bortfolgt; men den største Deel er først bortfolgt i de sidste 10 Aar af den nuværende Godseier paa saa billige Vilkaar, at faagodtsom alle Fæsterne ere gaaede ind derpaa, og nu er der ikke mere end 20 Tønder Hartkorn tilbage — det er vist det Høieste. Forholdet der er, idetmindste efter Godseierens Mening, ikke saaledes, som den ærede Minister udtalte, at Fæsterne blot skulde eie Bygningen og ikke Grundten, hvorpaa den staaer; han antager nemlig, at de tillige eie Grundten, og han

har for mig nævnt som Hjemmel en Overretsdøm fra Viborg, der er affagt for omtrent 50 Aar siden, om hvilken han forøvrigt ikke har kunnet meddele mig nærmere Oplysninger — jeg har heller ikke selv været istand til at faae denne Dom ihænde. Det andet Gods, hvor et lignende Forhold finder Sted, er Greystabets Schakkenborg. Derunder hørte tidligere omtrent 2000 Tdr. Hartkorn, men deraf er den største Deel bortarvefæstet for længere Tid siden; nu er der kun 123 Tønder Hartkorn i Ridsfæste tilbage, og der er vistnok i den sidste Snees Aar ikke solgt Noget. Eiereren har tilbudt at sælge Gaardene til Arvefæste, men paa Betingelser, der vare strengere end dem, paa hvilke Bønderne paa Trøiborg fik deres Gaarde tilkjøbs, og Fæsterne have ikke villet gaae ind derpaa. Ogsaa her antager man, at Forholdet er af den samme Vælfæstethed som det, jeg omtalte der finder Sted paa Trøiborg og paa Samsø, nemlig at Fæstevæsen, der eier Bygningen, tillige eier Grundten, hvorpaa den staaer. Brugerne ønske at faae Bønderne til Eiendom, men de have, som sagt, ikke troet at kunne gaae ind paa de Betingelser, Godseieren har stillet. De beklage sig over, at Indfæstningen der (hvad vel iøvrigt næsten overalt i Landet er Tilfellet) i den senere Tid er bleven stærk forhøjet; det er saaledes blevet sagt mig, at der for en Gaard i 1841 blev givet i Indfæstning 100 Rd., medens der i 1859 for en lignende Gaard blev betalt 1,000 Rd. i Indfæstning. Forøvrigt frygte Brugerne ogsaa for denne Lov her, idet de navnlig mene, at hvis der skal svares en aarlig Afgift af 4 Tdr. Byg for hver Tønde Hartkorn, vilde de komme til at svare omtren